

KORUALAN KOULUPOLKU 2021

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

**Korutaiteen läänintaiteilija
Heli Kauhanen
2021**

Kannen kuva: "Se pyörii sittenkin" Constellation, Minja Tuohinen 2020

SISÄLLYS

Taustaa Korualan koulupolku -kartoituksista	4
Johdanto	8
Korualan koulutuksen lyhyt historia	9
Koulutuksen rakenne	10
Kansalliset vaativuustasot	11
Ammatilliset tutkinnot	13
Perustutkinto	13
Taideteollisuusalan perustutkinto ja toinen aste jalometallialalla	15
Ammattitutkinnot jalometallialalla	17
Korkeakoulujärjestelmä	18
Korualan koulutus korkea-asteella	18
Axxell utbildning AB	22
Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitos, Sasky	24
Kouvolan seudun ammattiopisto	26
Koulutuskuntayhtymä OSAO	28
Saamelaisalueen koulutuskeskus	32
Sasky koulutuskuntayhtymä	34
Koulutuskeskus Salpaus	36
Savon ammattiopisto	38
Tampereen seudun ammattiopisto TREDU	40
Ammattikorkeakoulut	42
LAB ammattikorkeakoulu	44
Savonia-ammattikorkeakoulu	46
Oppisopimus	48
Erikoismyyjäkoulutus	48
Johtopäätökset	49
Toimenpide-ehdotukset	51
Kiitokset	52
Lähdeluettelo	54

TAUSTAA KORUALAN KOULUPOLKU -KARTOITUKSISTA

Korualan koulutuksen kokonaiskuva oli vuosia ns. hiljaisen tiedon varassa, eikä ajantasaista ja kokonaisvaltaista tietoa tuntunut olevan kuin muutamilla ammattikentän edustajilla. Ensimmäinen nimeltään *Jalometalli- ja korualan koulupolku* -selvitys valmistui vuonna 2012 liittyen ammatilliseen opettajankoulutukseeni. Kipinä alan koulutuskentän kartoittamiseen oli syntynyt vuosien saatossa, kun olin seurannut tiiviisti alan kehittymistä sekä alan yrittäjänä että sivutoimisena ammattialan opettajana. Seuraava kartoitus valmistui vuonna 2017, jolloin aloitin korutaiteen läänintaiteilijana Taiteen edistämiskeskuksella. Tuolloin koulutuksen tilanne oli kartoitusten välisenä aikana olennaisesti muuttunut. Nyt vuonna 2021 valmistunut kartoitus on syntynyt tarpeesta saattaa kertaalleen julki koulutuskentän nykytilanne. Tämä kolmas kartoitus jää osaltani viimeiseksi.

”

**Koko elämä on
opin hankkimista”**

Bertel Gardberg

Kuva Eero Hintsanen

Alan eri oppilaitokset ovat tulleet minulle tutuksi eri tavoin. Olen opiskellut kultasepäalan toisen asteen artesaanilinjalta kaksi vuotta (nykyinen Koulutuskeskus Salpaus). Sen jälkeen suoritin Lahden ammattikorkeakoulussa muotoilija AMK -tutkinnon ja tämän jälkeen suoritin taiteen maisterin opinnot Taideteollisessa korkeakoulussa sekä ammattiopettajan pedagogisen pätevyyden Hamkissa ja Diploma in Creative Business -koulutuksen Aalto yliopistossa. Lisäksi koulutuskenttä on tullut minulle tutuksi toimiessani kultasepäalan sivutoimisena tuntiopettajana toisella asteella, sivutoimisesti korumuotoilun opettajana ammattikorkeakoulussa, tutoropettajana ammattitutkinnossa sekä erikoisammattitutkinnon ohjausryhmässä. Vuosina 2000–2013 yritykselläni oli harjoittelijoita, työssäoppijoita ja kesätyöntekijöitä lukuisista eri oppilaitoksista ja olen toiminut toisella asteella työelämä-arvioijana näytöissä. On todettava, että korualan koulutuskenttä on heterogeeninen ja opiskelijoiden ammattitaidon taso on valmistumisen hetkellä hyvinkin vaihtelevaa.

Korutaiteen läänintaiteilijana toimiessani (2017–2021) tehtävänkuvani kuuluu mm. korualan edistäminen mukaan lukien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistaminen ja mahdollisuuksien ja uhkien havainnointi. Uhka alan tietotaidon häviämisestä on asia, johon mielestäni läänintaiteilijan tulee ottaa kantaa. Kulttuurialojen koulutuksen vähentämissuunnitelma, lähikontaktituntien määrän väheneminen ja aidon koulupolun jatkumon puuttuminen johtaa väistämättä ammattiosaamisen heikkenemiseen. Myös oppilaitosten välisen yhteistyön puute sekä oppilaitosten ja ammattikentän välisen dialogin vähyys on johtanut alan sirpaloitumiseen.

Kulttuurialan tutkinnon suorittaneiden työllistyminen on ollut valmistumisen jälkeen laskennallisesti heikompaa kuin muiden koulutusalojen keskimääräinen työllistyminen. Tämä on johtanut kulttuurialojen koulutuksen vähentämissuunnitelmaan, joka pohjaa Opetus- ja kulttuuriministeriön teettämään: Tasapainoiseen työllisyyskehitykseen 2025, Ehdotus koulutustarjonnan tavoitteiksi vuodelle 2016 -toimenpide-ehdotukseen.¹ Kulttuurialoille työllistyvien määrää on kuitenkin vaikea vetää laskennallisesti yhteen esimerkiksi terveydenhoitoalalle työllistyvien kanssa. Kulttuurialoilla työllistyminen on tyypillisesti yrittäjyyttä, ajoittaista pätkätyötä ja tulovirta koostuu monenlaisesta osaamisesta kulttuurin saralla. Näitä voivat laajasti ajateltuna olla esimerkiksi oman alan substanssiosaamisen lisäksi opetustehtävät, kehittämistehtävät ja

erilaisten hankkeiden ja apurahojen rahoitusten turvin tehdyt työt. Tämänkaltaiset epätyypilliset työsuhteet eivät aina näy työllisyystilastoissa. Herää kysymys, voidaanko työllisyystilastoja tarkastelemalla vetää yhteen tarvetta vähentää kulttuuri- ja taidealojen koulutusta. Laajemmissa kulttuurialojen kartoituksissa ja työllisyys selvityksissä ei korualaa eritellä muista kulttuurialoista, se on yhtenä osana esim. vaatetusalan ja kalustealan kanssa. Kulttuuri ja taide on tärkeä osa ihmisyyttä ja yhteiskuntaa, jonka arvoa ei voida laskennallisesti ja suoraviivaisesti mitata. Huomionarvoista tässä on, että kulttuurialat ovat suuri työllistäjä ja taloudellisesti merkittävä osa yhteiskuntaa. Jos asiaa peilataan korualaan, niin kyseessä on ala, jossa on sekä vahvaa perinnettä, teollisuutta, käsityöläisyyttä (eli pienyrittäjyyttä), nykuteknologiaa sekä muotoilu- ja taideoosaamista. Ja vähittäiskaupan osalta kyse on pienestä erikoiskaupanalasta, jonka menestystä määrittää kuluttajien ostokäyttäytyminen. Kaikki nämä edellä mainitut seikat, jotka mahdollistavat kansainvälisen kaupan ja viennin, joista kukaan ei kuitenkaan ole kerännyt/kerää kunnan tilastoja. Kulttuurialojen tekijät, alamme taitelijat ja osaajat vähenevät, jos koulutusta vähennetään. Mistä siis syntyvät tulevaisuuden luovan talouden synnyttäjät?

Toiveeni olisi aidon keskusteluyhteyden ja vuorovaikutuksen lisääminen, niin oppilaitosten välille, kuin opetuksesta päättävien virkamiesten, päättäjien ja oppilaitosten kesken sekä ammattikentän osallisuuden vahvistaminen oppilaitosyhteistyössä. Jos nykyisen kaltainen tilanne korualan koulutuksessa jatkuu, Suomesta katoaa sellaista alan syvää tuntemusta, huippukäsityö-, muotoilu- ja taideoosaamista, johon oltiin päästy pitkän kehittämistyön tuloksena. Myös alan uudistuminen, nykuteknologian ja tulevaisuusajattelun mukaan ottaminen keskusteluihin olisi tarpeellinen lisä. Oma kannanottoni asiaan on tämän kartoituksen laatiminen, jotta asiantuntijat ja alan toimijat voivat konkreettisesti nähdä koulutuksen nykytilanteen. Toivon, että kartoitusta voidaan hyödyntää sekä opinto-ohjauksessa, työvoimapolitiittisesti että alan toimijoiden ja oppilaitosten välisessä yhteistyössä. Ei olisi myöskään pahitteeksi, jos kartoitus toimisi keskustelun ja yhteistyön avaajana.

Näiden kahden viimeisimmän Korualan koulupolku-kartoituksen laatimisen on mahdollistanut työnantajani Taiteen edistämiskeskus.

Lahdessa 24.9.2021 Heli Kauhanen

JOHDANTO

Korualan koulupolku on kartoitus tämänhetkisestä korualan tutkintoon johtavan koulutuksen tilanteesta Suomessa. Kartoituksessa käydään läpi lyhyesti koulutuksen historia ja nykytila, eri kouluasteet, pois lukien vapaa sivistystyö ja muu harrastustoimintaan verrattava. Kartoitukseen ei ole otettu mukaan sellaisia oppilaitoksia, joissa koru/jalometallialaa opetetaan vain kurssimuotoisesti, valinnaisesti tai sivuopintoina, poikkeuksena tähän on LAB ammattikorkeakoulun kuvataiteen linja, jossa ainoana Suomessa opetetaan korutaidetta.

Alan oppilaitokset tekevät arvokasta työtä ylläpitäessään ja kehittäessään maamme korkeata kultasepäalan, korualan, muotoilun ja korutaiteen tasoa. Kukin oppilaitos tekee parhaansa alamme edistämiseen niiden raamien puitteissa, jotka heillä on käytössään. Opettajat tuntuvat olevan sitoutuneita työhönsä ja edistävät alamme tulevaisuutta täydellä panostuksella. Koulutuksen tarpeen tulee kuitenkin vastata yhteiskunnan tarpeisiin. Työ- ja elinkeinopolitiikka, koulutuspolitiikka ja yhteiskunnan muutokset määrittelevät laajempia suuntaviivoja. Kun katsoo asiaa yrittäjyyden ja teollisuuden tarpeen näkökulmasta on kysyttävä vastaako koulutus niiden tarpeita sekä yhteiskunnan, yksilön tai kuluttajan tarpeita? Ja kun kyse on kulttuurista, kulttuuriperinteestä, taiteesta ja käsityöstä, niin tarpeen määrittely onkin astetta vaikeampaa. Kulttuurialojen ja kulttuuriperinteen merkitys yhteiskunnassa on huomattavan moniulotteinen kysymys ja niillä on keskeinen rooli myös ihmisten hyvinvoinnissa.

Kartoitukseen on käytetty aineistona eri oppilaitoksista saatua tietoa, alan koulutuksen historiikkaa, opetushallituksen sekä eri ministeriöiden aineistoja. Oppilaitoksista saadut henkilökohtaiset tiedonannot muodostavat merkittävän osan aineistosta.

KORUALAN KOULUTUKSEN LYHYT HISTORIA

Perinteisesti käsityöläisammattiin valmistettiin mestari-oppipoikamallilla. Ammattikunnat olivat saman alan käsityöläisammattilaisista muodostuvia yhteisöjä. Ensimmäiset ammattikuntasäädökset kirjattiin Suomessa jo vuonna 1621. Ammattikuntakokous päätti kunkin alan asioista, kuten laadusta, hinnoista sekä alan palkkatasosta. Ammattikunta saattoi myös ratkoa mestarien ja oppipoikien välisiä kiistoja ja valvoa ammattikunnan etuja. Kaikkien käsityöläisten tuli kuulua oman alansa ammattikuntaan (ammattikuntapakko). Ammattikuntapakko ja yhteisön rooli nosti monilla käsityöaloilla tason korkeaksi. Pitkän koulutuksen jälkeen käsityöläiselle myönnettiin näyttöjen perusteella ensin kisällin ja myöhemmin mestarin arvonimi. Suomessa ammattikuntalaitos lakkautettiin vuonna 1868 ja koulumuotoisen kultaseppäkoulutuksen ideointi aloitettiin.²

Korualan koulutuksen koulumuotoinen historia juontaa juurensa vuoteen 1938, jolloin Suomen kultaseppien liiton toimesta Helsinkiin perustettiin Kultaseppäkoulu. Tämän jälkeen koulutusta on annettu erilaisin painotuksin ympäri Suomea useassa eri oppilaitoksessa. Koulutuksen sisältö ja rakenne on muuttunut ja uudistunut koulutuksen aikana useasti. Useiden oppilaitosten ja opintolinjojen nimet ovat vuosien saatossa vaihtuneet ja uudet tutkintomuodot ovat herättäneet keskustelua. Käsityön, teknisen taidon, uusien tekniikoiden ja teknologian, taiteen ja muotoilun opetuksen sisällöistä ja määrästä käydään jatkuvasti alan sisällä keskustelua.

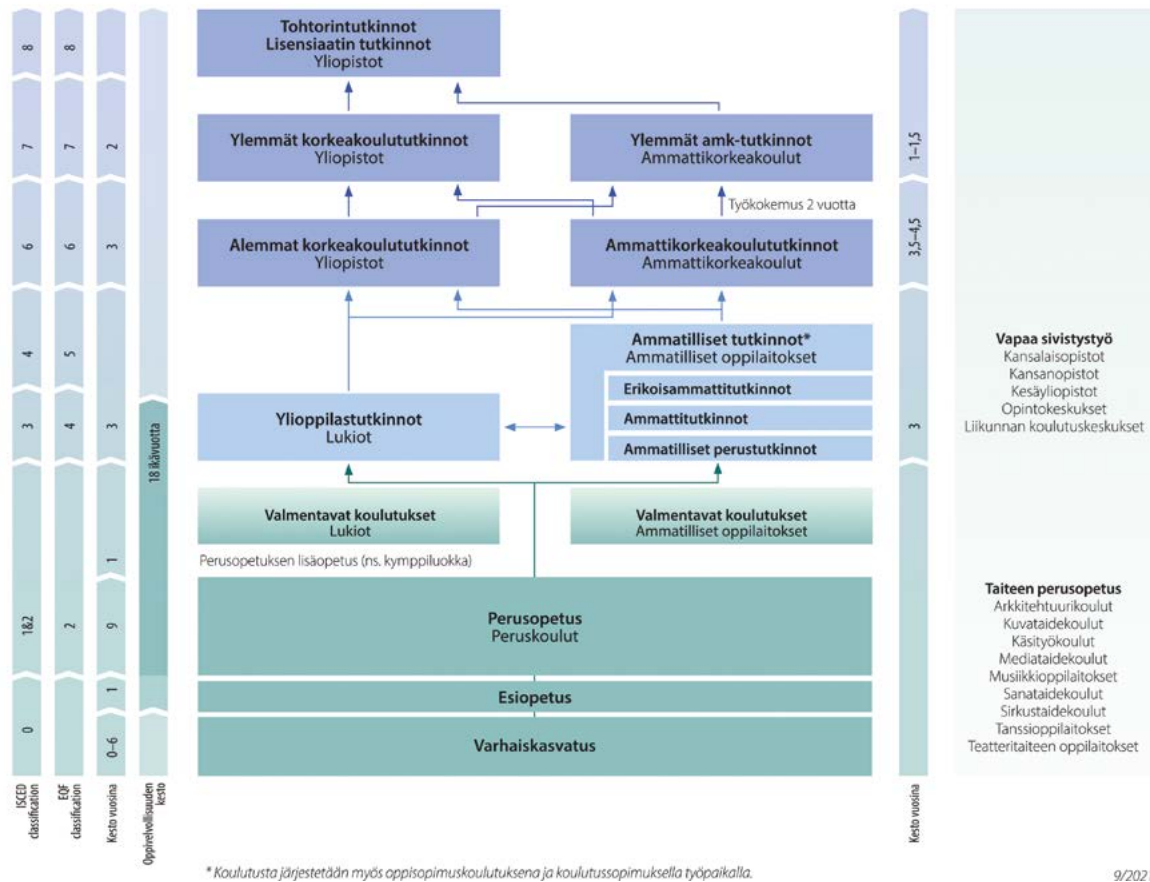

Kultaseppäkoulun keväänäyttely vuonna 1944.
Kuva on kirjoittajan omasta arkistosta

KOULUTUKSEN RAKENNE

Kuva Suomen koulutusjärjestelmästä 2021:

SUOMEN KOULUTUSJÄRJESTELMÄ

<https://minedu.fi/koulutusjarjestelma>

KANSALLISET VAATIVUUSTASOT

Kansalliset tutkinnot ja muu osaaminen on asetettu viitekehykseen, joka rakentuu eurooppalaisten tutkintojen (European Qualifications Framework, EQF) tasoille. Viitekehyksen tarkoituksena on helpottaa eri maiden tutkintojen vertailua. Kansainvälisen liikkuvuuden ja elinikäisen oppimisen edistäminen on EQF:n tavoite. Kansallisessa viitekehyksessä (FINQF) kuvataan suomalaisten tutkintojen edellyttämä osaaminen (oppimistulokset) tietoina, taitoina ja pätevyysinä EQF:n tasokuvausten pohjalta. Opetusministeriö vastaa kansallisen viitekehyksen säädöksistä. Säädösten valmisteluun ja kartoitukseen hyödynnetään eri sidosryhmiä ja koulutus- ja tutkintotoimikuntia. Viitekehystä koskeva lainsäädäntö on tullut voimaan 1.3.2017. Kuten EQF:ssä kansallisessa viitekehyksessä on kahdeksan tasoa, joihin sijoittuvat kaikki tutkinnot.³

taso 2: perusopetuksen oppimäärä sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus (TELMA)

taso 3: lukiokoulutukseen valmistava koulutus (LUVA), ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA) ja taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä

taso 4: lukion oppimäärä ja ylioppilastutkinto, ammatilliset perustutkinnot ja ammattitutkinnot, rikosseuraamusalan tutkinto, pelastajatutkinto, hätäkeskuspäivystäjätutkinto, rajavartijan peruskurssi ja aliupseerin perustason opintokokonaisuus

taso 5: erikoisammattitutkinnot, alipäällystötutkinto (pelastusala), lennonjohdon perustutkinto sekä aliupseerin yleistason (1 ja 2) opintokokonaisuus ja aliupseerin mestaritason opintokokonaisuus

taso 6: ammattikorkeakoulututkinnot ja alemmat korkeakoulututkinnot, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erikoistumiskoulutukset, joiden kohderyhmänä ovat alemman korkeakoulututkinnon tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt sekä kirkon erityiskoulutukset ja pastoraalitutkinto

taso 7: ylemmät korkeakoulututkinnot ja ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erikoistumiskoulutukset, joiden kohderyhmänä ovat ylemmän korkeakoulututkinnon tai ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt sekä ylempi pastoraalitutkinto, esiupseerikurssi, sotatalouden ja tekniikan lisäopinnot ja rajatun lääkkeenmäärittämisen erikoispätevyys

taso 8: yliopistojen ja Maanpuolustuskorkeakoulun tieteelliset ja taiteelliset jatkotutkinnot (lisansiaatin tutkinnot ja tohtorin tutkinnot), yleisesikuntaupseerin tutkinto, erikoiseläinlääkärin tutkinto, erikoislääkärikoulutus ja erikoishammaslääkärikoulutus.⁴

AMMATILLISET TUTKINNOT

Ammatillisen koulutuksen tutkintoja ovat ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot.

Ammatillisissa perustutkinnoissa saadaan alan perustaidot, kun taas ammatti- ja erikoisammattitutkinnot mahdollistavat osaamisen kehittämisen työuran eri vaiheissa. Ammatillisten tutkintojen laajuus ilmaistaan osaamispisteinä. Perustutkinnot ovat laajuudeltaan pääosin 180, ammattitutkinnot 150 ja erikoisammattitutkinnot 180 osaamispistettä.

Ammatillisessa koulutuksessa aloittavien kanssa laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS), jossa sovitaan opintojen sisällöstä, aikataulusta ja opiskelutavoista. Ammatillista koulutusta voidaan järjestää esimerkiksi työpaikoilla oppi- ja koulutussopimuksella ja eri tavoin hankittua osaamista tunnustetaan mahdollisuuksien mukaan osaksi opintoja. Koulutukseen voivat hakeutua sekä nuoret että aikuiset.⁵

Ammatillisen tutkinnon suorittaneilla on kelpoisuus hakea jatko-opintoihin ammattikorkeakouluun tai yliopistoon. Aiemmin ammatti- ja erikoisammattitutkinnoilla osoitettiin ammatillista osaamista, perinteisiltä nimiltään nämä ovat kisällin- ja mestarintutkinto.

PERUSTUTKINTO

Toisen asteen koulutus, joka suoritetaan peruskoulun jälkeen sisältää lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen. Toisen asteen opintoihin voi hakeutua vasta suorittuansa peruskoulun. Ammatillisissa perustutkinnoissa saadaan alalla vaadittavat perustaidot.⁶ Nuoriso- ja kouluasteeksikin kutsuttu toisen asteen koulutus aloitti kokeilumielessä yhtä aikaa ammattikorkeakoulukokeiluiden aikaan 90-luvun alkuvuosina. Muutoksen alkuvaiheessa koettiin tärkeäksi muokata koko peruskoulun jälkeinen koulutus. Lukion ja ammatillisen opetuksen yhteistyömuotona voidaan nähdä kaksoistutkinnon suorittaminen, jossa opiskelija suorittaa ylioppilastutkinnon lisäksi ammatillisen koulutuksen ja valmistuu ammattiin ylioppilaana.⁷

Vuosina 2016-2018 toteutettu ammatillisen koulutuksen reformi oli yksi hallituksen kärkihankkeista. Reformissa uudistettiin ammatillisen koulutuksen rahoitusta, ohjausta, toimintaprosesseja, tutkintojärjestelmää ja järjestäjäjärakenteita. Vanhat lait ammatillisesta peruskoulutuksesta ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta yhdistettiin uudeksi laiksi. 1.8.2018 voimaanastuneessa uudessa laissa on lähtökohtana osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys. Työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja yksilöllisiä opintopolkuja lisättiin ja sääntelyä purettiin. Ammatillista koulutusta uudistettiin tulevaisuuden työelämän vaatimusten mukaiseksi. Uudistumista tarvittiin myös koulutuksen rahoituksen vähenemisen vuoksi.⁸

Kaikissa ammatillisissa perustutkinnoissa on otettu käyttöön yhtenäiset arviointikriteerit. Samassa yhteydessä yhteisten tutkinnon osien osaamistavoitteiden ja ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimusten kuvaustapaa on uudistettu. Syksyllä 2018 alkanut tutkinnon perusteiden uudistus etenee vaiheittain ja jatkuu vuoteen 2024 asti.⁹

Aiempaan verrattuna pyrkimys koulutusreformissa oli opintojen henkilökohtaistaminen eli yksilöllisten ja joustavien opinto- ja tutkintopolkujen rakentaminen ja niitä tukevan ohjauksen ja tuen suunnitteleminen kunkin opiskelijan tarpeen mukaan. Koulutusreformin jälkeen jalometallialan osaamisalan tutkinto muuttui ”osaamisperustaiseksi”, jossa työpaikoilla tapahtuva oppiminen korostui.¹⁰

TAIDETEOLLISUUSALAN PERUSTUTKINTO JA TOINEN ASTE JALOMETALLIALALLA

Jalometallialan toisen asteen tutkinnot kuuluvat taideteollisuusalan perustutkintoihin, jotka ovat yksi osa kulttuurialan tutkintoja. Taideteollisuusosalta opiskelijat valmistuvat useisiin eri käsityöaloihin ja niiden erilaisiin työtehtäviin. Tutkintonimike jalometallialalla on artesaani. Ammatillinen perustutkinto on 180 osaamispisteen laajuinen ja siihen sisältyy työssäoppimisjaksoja.

Vuonna 2021 toisen asteen kultasepän-, kaiverruksen-, jalometalli- ja/ tai korualan tutkintoon johtavaa koulutusta järjestetään yhdeksässä eri oppilaitoksessa ympäri Suomen. Opintojen painotusalueet ja sisällöt vaihtelevat oppilaitoksittain.

Taideteollisuusalan perustutkinnon suorittanutta jalometallialan osaamisalan suorittanutta artesaania määritellään ePerusteet sivustolla seuraavasti:

Jalometallialan osaamisala

Jalometallialan osaamisalan suorittanut artesaani valmistaa ja korjaa jalometallialan tuotteita tai tekee jalometallialan kaiverrustöitä. Hän voi toimia työntekijänä tai yrittäjänä alan mukaisissa työtehtävissä tuotteiden suunnittelu- ja valmistustehtävissä, teollisessa tuotannossa, asiakaspalvelussa ja myyntityössä.

Jalometallialan osaamisalan suorittanut artesaani työskentelee alansa laatumääreiden mukaisesti. Hän tuntee alan säädökset, alan käytäntöjä, kestävästä kehityksestä ja materiaalien käsittelyn voidakseen valmistaa tuotteita tai palveluita asiakkaille. Teknisen ammattitaidon lisäksi tarvitaan kykyä oppia jatkuvasti uutta, hahmottaa kokonaisuuksia, hyödyntää digitalisaation suomaa mahdollisuuksia alallaan ja työskennellä yhdessä toisten kanssa.

Taideteollisuusosalalle on tyypillistä esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen, kädentaidot sekä yrittäjyys. Taideteollisuusalan tutkinnon suorittanut osaa suunnitella omaa työtään ja hankkia monipuolisesti tietoa omalta alaltaan.¹¹

Erillisiä tutkinnonosia voi suorittaa myös ilman tutkintoon tähtäävää koulutusta mm. Rasekossa (Raision seudun koulutuskuntayhtymä), jossa ei varsinaista jalometallialan tutkintoon johtavaa koulutusta olekaan. Jatkossa tultaneen näkemään enemmän alan koulutusta, joka on vain siivu kokonaisuudesta, opiskelijat eivät välttämättä suorita koko tutkintoon tarvittavia opintoja. Tämä on jo mahdollista toiseen asteen opinnoissa. Tällöin oppimisen kokonaisuus jää opiskelijan itsensä harteille ja osaaminen jää oman kiinnostuksen varaan. Rasekon ”koruja hopeasta” -tutkinnonosan koulutuksen kuvaus:

Koulutus

*Erikoistuminen taideteollisuusosalalla, koruja hopeasta
– taideteollisuusalan perustutkinnon tutkinnon osa, 15 osp.*

Kohderyhmä

Koulutus on tarkoitettu peruskäsityötaidot omaaville henkilöille, jotka ovat kiinnostuneita jalometallikorujen tai -esineiden suunnittelusta ja valmistamisesta.

Toteutus

Koulutus toteutetaan Rasekon Eeronkuja 3:n toimipisteessä monimuotokoulutuksena. Lähiopetusta on keskimäärin yksi viikonloppu kuukaudessa. Seuraava ryhmä aloittaa 4.9.2021. Erikoistuminen taideteollisuusosalalla, koruja hopeasta, tutkinnon osa, hakulinkki (avautuu uuteen välilehteen Rasekon Wilma-järjestelmään).

Kuvaus

Koulutuksessa opiskelet korujen suunnittelua ja valmistamista. Koulutuksen aikana perehdyt jalometallin työstämisen perusmenetelmiin, esimerkiksi sahaamiseen, viilaamiseen, poraamiseen, hiontaan ja kiillotukseen sekä muihin käsityömenetelmiin. Korujen valmistamiseen käytät erilaisia lankoja, tankoja ja levyateriaaleja, joista valmistettuja osia voit liittää juottamalla kokonaisuudeksi. Kurssin aikana voit myös kokeilla valmiin korukiven istuttamista kehysistutuksella koruun. Materiaalit voit hankkia oppilaitokselta.¹²

AMMATTITUTKINNOT JALOMETALLIALALLA

Tutkintouudistus ammattitutkintojen osalta astui voimaan vuonna 2017. Nyt jalometallialan ammattitutkinnoissa ja erikoisammattitutkinnoissa voi suorittaa kultasepäntö-, hopeasepäntö- ja kaiverrustyön osaamisalan tutkinnon. Jalometallialan ammattitutkinto muodostuu osaamisalan pakollisesta tutkinnon osasta ja kahdesta valinnaisesta tutkinnon osasta. Osaamisaloja ovat kultasepäntö-osaamisala, jossa tutkintonimike on kultaseppä, hopeasepäntö-osaamisala, jossa tutkintonimike on hopeaseppä ja kaiverrustyön osaamisala, jossa tutkintonimike on kaivertaja. Kultasepäntö-osaamisalan suorittaneen erikoisammattitutkinnon tutkintonimike on kultaseppämestari, hopeasepäntö-osaamisalan suorittaneen tutkintonimike on hopeaseppämestari ja kaiverrustyön osaamisalan suorittaneen tutkintonimike on kaivertajamestari.¹³

Erikoisammattitutkinnon suorittajaa määritellään näin:

Hän tuntee perusteellisesti alan säädökset, alan käytäntöjä ja jalometallin käsittelyn voidakseen luotettavasti suunnitella ja valmistaa jalometallialan vaativia tuotteita asiakkaille. Hän noudattaa jalometallialan laatumääreitä valmistessaan jalometallista tuotteita.

Tutkinnon suorittanut osaa oman osaamisalansa tuotteiden suunnittelun ja valmistamisen. Hän on luotettava ja monipuolinen toimija jalometallialalla. Hän ottaa vastaan toimeksiantoja, suunnittelee korujen valmistusprosessin ja valmistaa korkealaatuisia koruja, esineitä tai kaiverrustöitä asiakkaille. Hän voi erikoistua jalokivien tunnistamiseen, 3D-tulostamiseen, muotoiluun tai tuotekehitystyöhön.¹⁴

Suoritettuaan ammattitutkinnon henkilö voi hakea mestarikillalta kisällinkirjaa ja erikoisammattitutkinnon suorittanut on oikeutettu anomaan mestarikillalta perinteistä mestarikirjaa. Erikoisammattitutkintoja on viime aikoina järjestetty harvoin, noin kymmenen vuoden välein. Vuonna 2010 valmistui 15 uutta kultasepäntöalan mestaria. Edellisestä erikoisammattitutkinnosta oli tällöin kulunut kymmenen vuotta. Nyt yhdentoista vuoden tauon jälkeen voi erikoisammattitutkinnon voi suorittaa Koulutuskeskus Salpauksessa, haku julkistettiin syksyllä 2021.

KORKEAKOULUJÄRJESTELMÄ

Korkeakoulujärjestelmä muodostuu yliopistoista ja ammattikorkeakouluista. Yliopistoissa korostuu tieteellinen tutkimus ja siihen perustuva opetus. Ammattikorkeakoulut tarjoavat käytännönläheistä ja työelämän tarpeita vastaavaa koulutusta.

Yliopistoissa eli tiede- ja taidekorkeakouluissa voi suorittaa alempia ja ylempiä korkeakoulututkintoja sekä tieteellisiä jatkotutkintoja, joita ovat lisensiaatin ja tohtorin tutkinnot. Ammattikorkeakoulussa voidaan suorittaa ammattikorkeakoulututkintoja ja ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja.

Yliopiston alemman korkeakoulututkinnon tavoitteellinen suoritus aika on 3 vuotta ja yliopistojen ylempien korkeakoulututkinnon pääsääntöisesti 2 vuotta alemman jälkeen. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen kestää 3,5–4,5 vuotta. Ylempien ammattikorkeakoulututkinnon edellytyksenä on ammattikorkeakoulututkinto tai muu soveltuva tutkinto sekä vähintään kahden vuoden työkokemus aiemman tutkinnon suorittamisen jälkeen.⁴

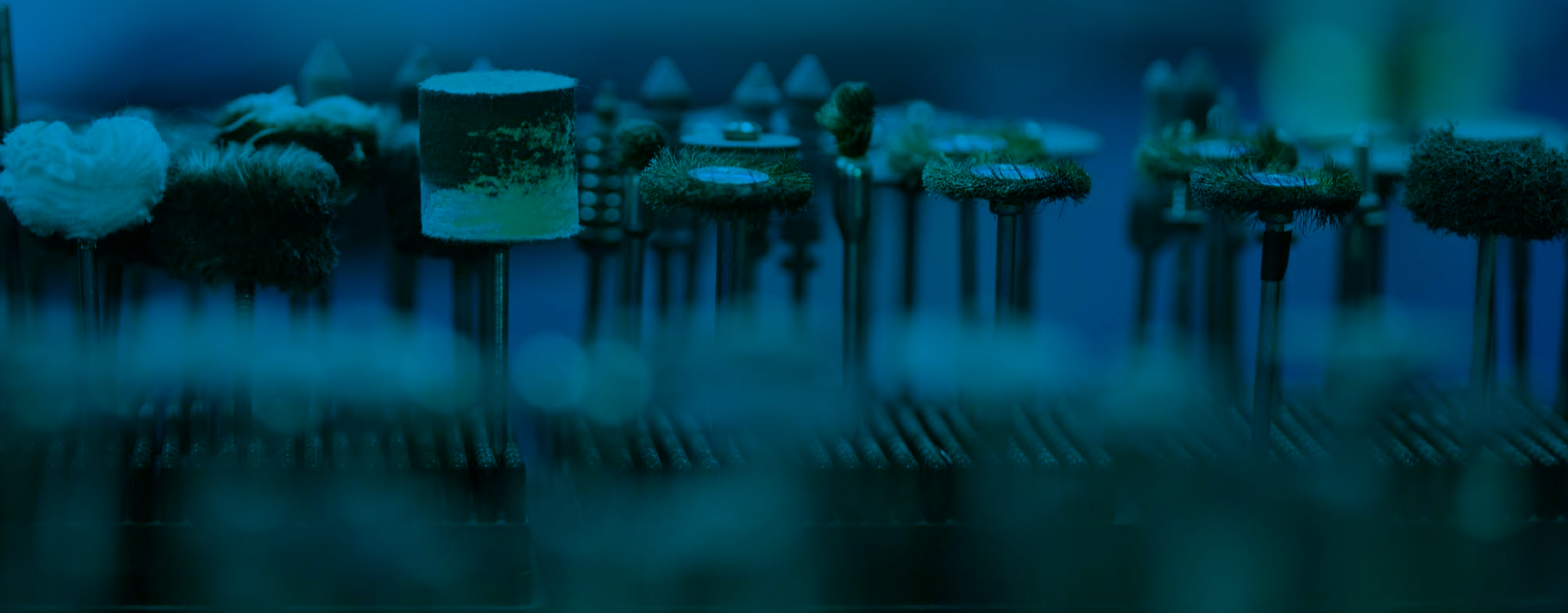
KORUALAN KOULUTUS KORKEA-ASTEELLA

Suomessa on kaksi ammattikorkeakoulutasoista oppilaitosta, joissa voi opiskella korualaa. Savonia ammattikorkeakoulussa Kuopiossa opetus painottuu korumuotoilun opetukseen, josta opiskelijat valmistuvat muotoilija AMK tutkintonimikkeellä. LAB ammattikorkeakoulussa Lappeenrannassa painotus on taiteellisemmassa työskentelyssä ja opiskelija valmistuu ammattikuvataiteilijaksi, ei suoranaisesti korualalle.

Suomessa ei varsinaisesti ole korualalle ylempää korkeakoulutasoista opetusta. Yliopistoissa kautta Suomen voi kuitenkin täydentää ammattiosaamistaan ja laajentaa tietoaan eri osa-alueisiin liittyen korualaan, mm. käsityötieteiden, taidehistorian, taiteen tai muotoilun osalta eri korkeakouluissa, maisteri- ja YAMK-koulutuksissa. Varsinaisia korualan väitöskirjoja on tehty muutamia.

TOISEN ASTEEN OPPILAITOKSET

Axxel utbildning AB
"Every Cloud"
Materiaalit hopea ja vuorikide
Tiina Luonua 2021

Axxell utbildning AB

Taideteollisuusala, jalometallialan osaamisala, kultaseppä-artsaani
Taideteollisuusala, jalometallialan ammattitutkinto, kultaseppä

Axxell, Överby, Kultasepäna
Pehtorinkuja 3, 02940 Espoo
www.axxell.fi

Koulumme on sitten viime selvityksen muuttanut. Tällä hetkellä koulumme sijaitsee Espoossa. Meillä suoritetaan Taideteollisuusalan perustutkintoa jalometallin osaamisala ja suuntautuminen kultasepäna. Syksystä 2020 meillä voi myös suorittaa taideteollisuusalan ammattitutkinto tutkintonimikkeellä Kultaseppä.

Perustutkinnossa on aikuisopiskelijoita, jotka opiskelevat monimuotoisesti. Opinnot kestävät noin 2 vuotta, lähiopetusta on kahtena iltana viikossa ja yksi viikonloppu kuukaudessa. Painotamme koulutuksessa kultasepänan käsityön perustekniikoiden hallintaa koska jos hallitsee ne kunnolla, niin pystyy, ominkin päin oppimaan tämän päivän tietoyhteiskunnassa yllättävän haasteellisiakin ammatillisia asioita. Tietenkään tietoteknologiaa, sarjavalmistusta ja asiakkaita unohtamatta. Tuotesuunnittelun perusteiden käyttö sekä oikean asiakkaan kohtaaminen on mielestämme yksi tärkeimmistä asioista koska useimmat kultasepät työskentelevät pienissä pajoissa ja valmistavat tuotteita suoraan asiakkaalle.

Kultasepänan ammattitutkinnossa opiskellaan paljon etänä käyttäen hyväksi digitaalisuutta. Jokaisella opiskelijalla on työpaikka tai oma työpaja, jossa voi suorittaa käytännön työtehtäviä. Ammattitutkinnossa olemme valinneet koululla tarjottaviin valinnaisiin tutkinnonosiin Tuotteen suunnittelun ja Tuotteiden markkinointi ja kaupallistaminen. Teemme yhteistyötä työelämän edustajien kanssa, jotka ohjaavat ja opettavat opiskelijoita. (Kivinen, P. ja Wikström, M. Henkilökohtainen tiedonanto 2021.)

"ASKEL KERRALLAAN"

*Jokainen ihminen kulkee oman elämänsä polkua.
Päästääkseen eteenpäin hän ottaa askeleen kerrallaan kohti päämääränsä.*

Tämän korun suunnitteli Lea Swantz.

Lasihelmet valmistivat Korusuunnittelu ja

-valmistus- luokan oppilaat:

*Tilna Jokinen, Anita Kaasalainen, Jani Riihimäki, Anna Suhonen,
Maija Viitaniemi, Eemi Salomäki, ja Milla Lappalainen*

Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitos, Sasky
Lampputekniikalla valmistettuja
helmiä murano-lasista
Lahjaksi Sanna Marin
Yhteistyöprojekti Korun opiskelijat 2020

Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitos, Sasky

Käsi- ja taideteollisuusalan, tuotteen suunnittelun ja valmistuksen osaamisala, korusuunnittelu- ja valmistus, artesaani

Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitos, Sasky
Eino Salmelaisen katu 20, 39500 Ikaalinen
www.sasky.fi

Korusuunnittelun opinnoissa perehdytään monipuolisesti korujen suunnitteluun ja valmistukseen. Keskeisenä materiaalina korunvalmistuksessa käytetään lasia monissa eri muodossa esim: kuparifolio-, hiekkapuhallus-, lasinsulatus-, lasimaalaus-, ja lasinpuhallusteknikoiden mahdollisuuksia.

Opintojen aikana tulevat tutuksi eri lasintyöstötekniikat. Lampputekniikkaan keskitytään usean opintoviikon ajan mm. lasihelmien ja -korujen valmistuksessa

Lasin lisäksi opitaan monipuolisesti eri materiaalien käyttöä korujen valmistuksessa. Koruja suunnitellaan ja valmistetaan yksilöllisiksi uniikkituotteiksi sekä sarjavalmistetuiksi tuotteiksi. Koko koulutuksen ajan huomioidaan kaikkia niitä tekijöitä, jotka muodostavat tuotteista laadukkaan myyntituotekokonaisuuden. Lisäksi opitaan käyttämään ja hyödyntämään tietotekniikkaa ammattitoiminnassa.

Korusuunnittelun artesaani voi työskennellä omassa studiossaan tai korunvalmistuskurssien ohjaajana eri kouluissa, kurssikeskuksissa, opistoissa ja nuorisotaloissa. Opiskelija saa valmiudet yrittäjänä toimimiseen ja hyvän pohjan mahdollisille jatko-opinnoilleen. (Swantz, L. Henkilökohtainen tiedonanto 2021.)

Kouvolan seudun ammattiopisto
"The Thistle" kantasormus ja kruunuistutus sormus
Materiaalit: hopea, ametisti
Tekijä: Jenna Pulkkinen, 2017
Kuvaaja: Jenna Pulkkinen

Kouvolan seudun ammattiopisto

Taideteollisuusala, tuotteen valmistuksen koulutusohjelma, koru- ja pienesinevalmistus, artesaani

Kouvolan seudun ammattiopisto, kulttuurin toimipiste
Utinkatu 2, 45200 KOUVOLA
www.ksao.fi

Koru- ja pienesinevalmistus on toisen asteen ammatillista koulutusta (180osp.). Linja on yhteishaussa joka vuosi sekä jatkuvassa haussa. Koru-piienesinevalmistuksen pääammattiopettajia on kaksi.

*Perinteisten kultaseppäalan tuotesuunnittelun ja valmistuksen lisäksi linjalla opiskellaan pienesineiden suunnittelua ja valmistamista. Jalometallien sekä muiden perinteisten korunvalmistusmateriaalien lisäksi opiskelijat tutustuvat kiven, puun, metallien ja muovien käsittelyyn. Koru- ja pienesinevalmistuksen artesaani suunnittelee ja valmistaa uniikki- ja piensarjatoivia ja opiskelee alan ammattiaineita kuten materiaalien muokkausta, rakenne- ja liitostekniikoita ja pintakäsittelyä. Lisäksi opiskelija oppii ammattialan erikoistekniikoita kuten taonta, pakotus, kivenistuttaminen, emalointi, ja hiekka- ja tyhjiövalu-tekniikka. Perinteisten käsityötekniikoiden rinnalla opiskellaan myös tietokoneavusteisia suunnitteluohjelmia ja valmistetaan tuotteita 3D mallinnusta ja laser kaiverrusta apuna käyttäen. Opinnot sisältävät taide- ja kulttuuriaineita sekä ohjaajana ja yrittäjänä toimimista.
(Savolainen, M. Henkilökohtainen tiedonanto 2021.)*

Koulutuskuntayhtymä OSAO
Koulutuksen 10-vuotis
juhlanäyttelyyn valmistettu riipus
"Kätketty"
Materiaalit: 925-hopea,
zirkoniat ja safiiri
Tuotteen tekijä: Katja Hietala, 2020

Koulutuskuntayhtymä OSAO

Taideteollisuusala, taideteollisuusalan perustutkinto, jalometallialan osaamisala, artesaani
Taideteollisuusala, taideteollisuusalan ammattitutkinto, kultaseppä

Koulutuskuntayhtymä OSAO
Kaukovainion yksikkö, tekniikka, jalometalliala
Kotkantie 2 A, 90250 Oulu
www.osao.fi

Koulutuskuntayhtymä OSAO on Suomen johtava ammattiosaajien koulutusyhteisö. Oppilaitoksessa on ammatillisen koulutuksen kaikki alat ja koko elinkaari – kaikille ikäryhmille. OSAOlla on kaikkiaan 8500 eri alojen opiskelijaa sekä henkilökuntaa 840. Koulutuskuntayhtymä OSAO on tarjonnut vuodesta 2009 alkaen jalometallialan koulutusta Oulussa. OSAOlla voi opiskella jalometallialan artesaaniksi taideteollisuusalan perustutkinnossa sekä kultaseppäksi taideteollisuusalan ammattitutkinnossa. Taideteollisuusalan ammattitutkinnon (kultaseppä) opetus alkoi vuonna 2019. Aloituspaiikkoja perustutkinnossa on 18 sekä ammattitutkinnossa 10. Opiskelijat valitaan yleensä jatkuvan haun kautta. Opetusryhmää täydennetään, kun opiskelupaikka vapautuu. Jalometallialan tuntiopettajia on 2 sekä opetuksessa hyödynnetään ulkopuolisia kouluttajia.

Koulutuskuntayhtymä OSAO on tehnyt 3 kertaa koulutustarvekyselyn alan yrityksille sekä oppilaitoksesta valmistuneille. Tänä vuonna tehdyssä kyselyssä selvitettiin jalometallialan lisäkoulutustarpeita valtakunnallisesti. Lisäkoulutuksia ovat taideteollisuusalan ammattitutkinnot (kultaseppä, hopeaseppä, kaivertaja) sekä taideteollisuusalan erikoisammattitutkinnot (kultaseppämestari, hopeaseppämestari, kaivertajamestari). Kysely lähetettiin henkilöille, joilla on jokin aiempi jalometallialan koulutus. Lisäksi kyselyllä kartoitettiin kiinnostusta oppilaitoksessa järjestettävistä työpajoista. Kyselyn vastausten perusteella alalla on eniten tarvetta taideteollisuusalan erikoisammattitutkinnolle (kultaseppämestari).

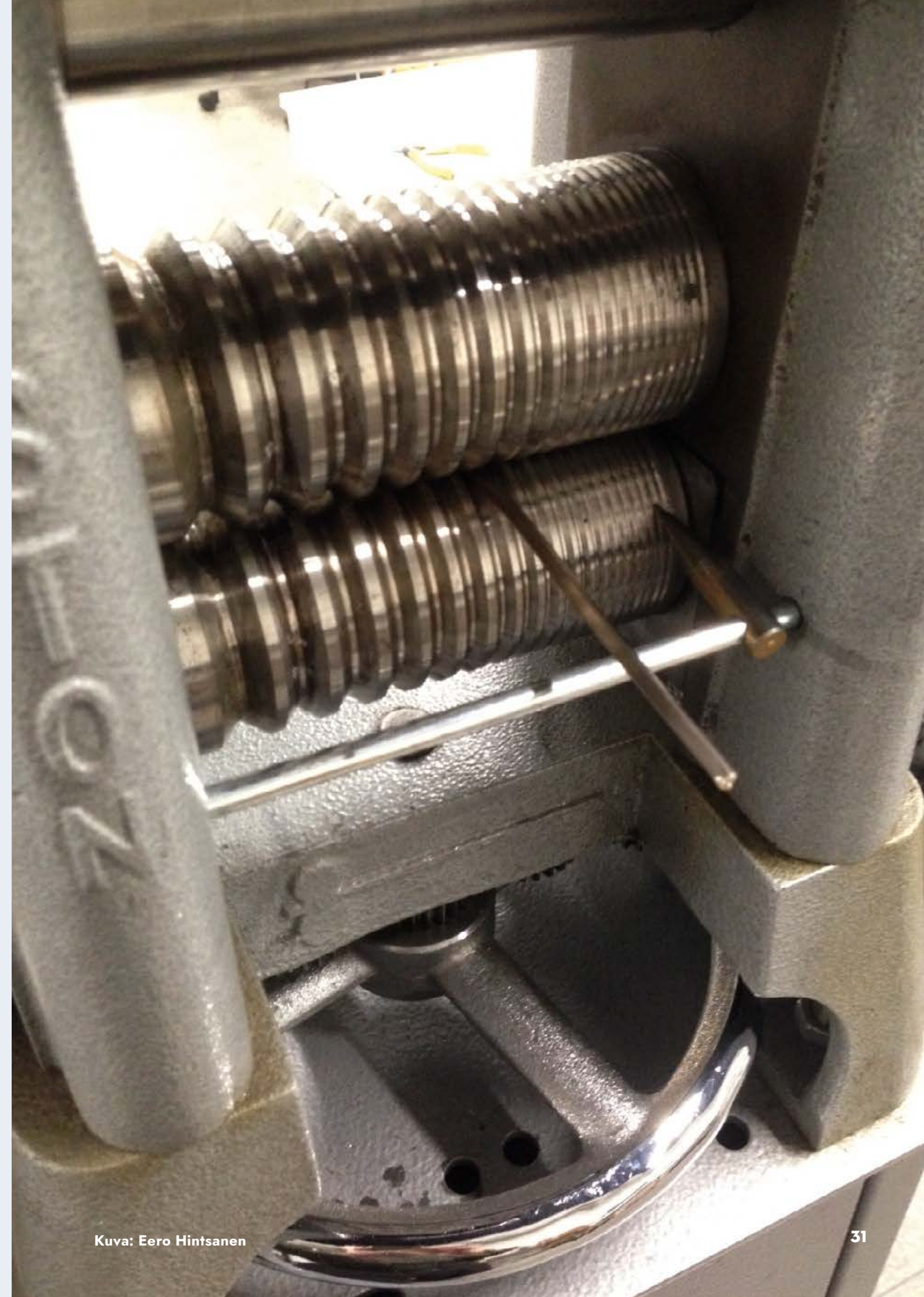
Oppilaitos on aloittanut valmistelut tämän tutkinnon järjestämiseksi. Koulutuskuntayhtymä OSAOn koulutustarjonnassa tulee jatkossa olemaan kaikki koru- ja kultaseppäalan ammattiopistotutkinnot (artesaani, kultaseppä, kultaseppämestari).

Kultasepän perustyömenetelmien lisäksi oppilaitoksessa opetetaan monipuolisesti muita valmistusmenetelmiä, kuten vahavalua, prässäystä, korukivien hiontaa, emalointia ja Anticlastic Raisingia.

Tärkeänä osana opetusta ovat tietokoneavusteinen suunnittelu ja valmistus. Opetuksessa on käytetty CNCjyrsinkoneita vuodesta 2012 lähtien sekä 3D-tulostimia vuodesta 2015 lähtien. Oppilaitos sai tänä vuonna investointirahaa 3D-vahatulostimen hankintaan. Tulevaisuuden hankintoja ovat laser- ja vesileikkauskoneet.

3D-mallinnuksessa käytetään Rhinocerosia sekä muita kultasepäalan mallinnusohjelmia. Opetuksen sisältöihin kuuluvat myös markkinointi, brändin rakentaminen sekä yrittäjyys. Koulutuskuntayhtymä OSAO haluaa tarjota jalometallialan opiskelijoille monipuolisen sekä nykyaikaisen oppimisympäristön -kultasepäalan perinteitä arvostaen. (Kuorilehto, M. Henkilökohtainen tiedonanto 2021.)

Saamelaisalueen koulutuskeskus
"Lapintakin hakaset"
Materiaali: 925 hopea, savukvartsi
Tekijä: Vasko Nikula, 2016
Kuva: Vasko Nikula

Saamelaisalueen koulutuskeskus

Taideteollisuusalan perustutkinto, saamenkäsityön osaamisala, Korukivi ja jalometalli, artesaani

Saamelaisalueen koulutuskeskus
Sámi oahpahušguovddáš
Menesjärventie 4, 99870 INARI
www.sogsakk.fi

Saamenkäsityön osaamisalan korukivi- ja jalometalli -opinnoissa tutustut hopeaan ja pohjoisen materiaaleihin, kuten Lapin kultaan, hopeaan, granaattiin ja korundiin. Opinnoissa perehdyt korukivi- ja jalometallialan tuotantoprosessiin aina ideasta valmiiksi tuotteeksi asiakkaalle asti. Opinnoissa painottuu kädentaitojen kehittäminen käytännössä niin omien tuoteideoiden suunnittelun ja toteuttamisen kuin asiakas- ja tilaustöidenkin tekemisen kautta.

(Niemelä, T. Henkilökohtainen tiedonanto 2021.)

Sasky koulutuskuntayhtymä
"Silurus Glanis" rintaneula/riipus
Materiaalit: kelta- ja valkokulta, tähtisafiiri,
peridootti ja siniset timantit.
Tekijä: Juho Heikkilä
Kuvaaja: Toni Salmi

Sasky koulutuskuntayhtymä

Taideteollisuusala, jalometallialan osaamisala, kultaseppä- tai
kaivertaja-artesaani

Taideteollisuusala jalometallialan ammattitutkinto; kultaseppä tai kaivertaja

Tyrvään käsi- ja taideteollisuusoppilaitos (SASKY)

Sastamalankatu 2, 38210 SASTAMALA

www.sasky.fi

Inspiroiva luovien alojen oppilaitos

Tyrvään käsi- ja taideteollisuusoppilaitos sijaitsee Sastamalan keskustassa. Opinnot sopivat kädentaidoista kiinnostuneelle opiskelijalle, joka haluaa kehittää omia taitojaan ja valmistua taideteollisuusalan ammattilaiseksi, artesaaniksi. Tyrvään käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen jalometallialan koulutuksessa voit opiskella kultaseppäalan- tai kaiverrusalan artesaaniksi.

*Perustutkinnon suorittamisen jälkeen sinun on mahdollisuus hakeutua opiskelemaan taideteollisuusalan ammattitutkintoa. Oppilaitoksen yhteydessä toimii osuuskunta Osk Craft & Design. Tyrvään käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen kultaseppäosaston tavoitteena on tuottaa verstaskultaseppiä työelämän todellisiin tarpeisiin. Opinnot sopivat kädentaidoista kiinnostuneelle opiskelijalle, joka haluaa kehittää omia taitojaan ja valmistua taideteollisuusalan ammattilaiseksi, artesaaniksi. Tämä tarkoittaa opintojen painottamista keskeisiin kultaseppäalan tekniikoihin; materiaalien muokkauksiin, valmistustekniikoihin, korurakenteisiin, mekanismeihin, istutustekniikoihin ja työstöön, sekä kaiverrusalan keskeisiin tekniikoihin; kaiverrustekniikat, kirjaintyyli, monogrammit, kuvien ja heraldisten symbolien hallinta.
(Uotila, E. Henkilökohtainen tiedonanto 2021.)*

Koulutuskeskus Salpaus
Korun nimi: "Se pyörii sittenkin" Constellation
Valmistaja: Minja Tuohinen 2020
Materiaali: 925 ja cz
Kuva: Minja Tuohinen

Koulutuskeskus Salpaus

Taideteollisuusalan perustutkinto, jalometallialan osaamisala,
kultaseppä-artsaani, kaivertaja-artsaani

Koulutuskeskus Salpaus
Ståhlberginkatu 10 D, 15110 Lahti
www.salpaus.fi

Koulutuskeskus Salpauksen jalometallialalla opitaan perusvalmiudet kultasepäalan tuotteen suunnitteluun ja erilaisten käsityötekniikoiden osaamiseen, jalometallien muokkaamiseen sekä alan materiaalien tuntemiseen. Opinnot ovat toiseen asteen opintoja ja kestävät 2-3 vuotta, riippuen mm. opiskelijan aiemmista opinnoista.

*Opiskelu on monipuolisten kultasepäalan harjoitustöiden tekemistä. Esineet valmistetaan jalometalleista ensimmäisestä vuodesta lähtien. Arvokkaan materiaalin käyttäminen edellyttää ammattimaisen laadukkaan työjäljen ja viimeistelyn opetteluun ensimmäisistä töistä lähtien. Opinnoissa tutustutaan myös laserin, mikroskoopin ja paineilmakaivertimen käyttöön sekä tuotesuunnittelussa mallintamiseen 3D-ohjelmalla.
(Huovinen, H & Sipponen, T. Henkilökohtainen tiedonanto 2017.)
(Hanhiniemi, J. & Sipponen, T. Henkilökohtainen tiedonanto 2021.)*

Savon ammattiopisto
Jani Pulkkinen, emaliriipus 2021

Savon ammattiopisto

Taideteollisuusala, jalometallialan osaamisala, kultaseppä-artsaani

Savon ammattiopisto
Osmajoentie 75 A, 78210 Varkaus
www.sakky.fi

Koulutuksen tavoitteena on korualan ammattilainen, joka osaa suunnitella ja valmistaa koruja ja pieniä lahja- tai sisustusesineitä. Koulutuksessa keskitytään kädentaitoihin ja opiskellaan kultasepäntekniikoita, korukivenhiontaa ja kivien istutusta, emalointia, jalometallin valua ja harjoitellaan kierrätysmateriaalin käyttöä sekä erilaisten materiaalien yhdistämistä. Tuotteita valmistetaan taidekäsityönä sekä pieninä sarjoina omaan käyttöön sekä myyntiin, näyttelyihin ja asiakkaille. Työssäoppimispaikoissa voi tuotteen valmistamisen lisäksi harjoitella myös mm. myyntityötä, asiakaspalvelua ja käsityötekniikoiden ohjausta. (Lyra, K. Henkilökohtainen tiedonanto 2021.)

Pronssivalutyönä tehdyt merkit Tampereen Mestarikillalle,
Tekijä: Sara Mahmodi 2021

Tampereen seudun ammattiopisto TREDU

Taideteollisuusala, Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen osaamisala,
Koru- ja pienesinevalmistus, artesaani

TREDU

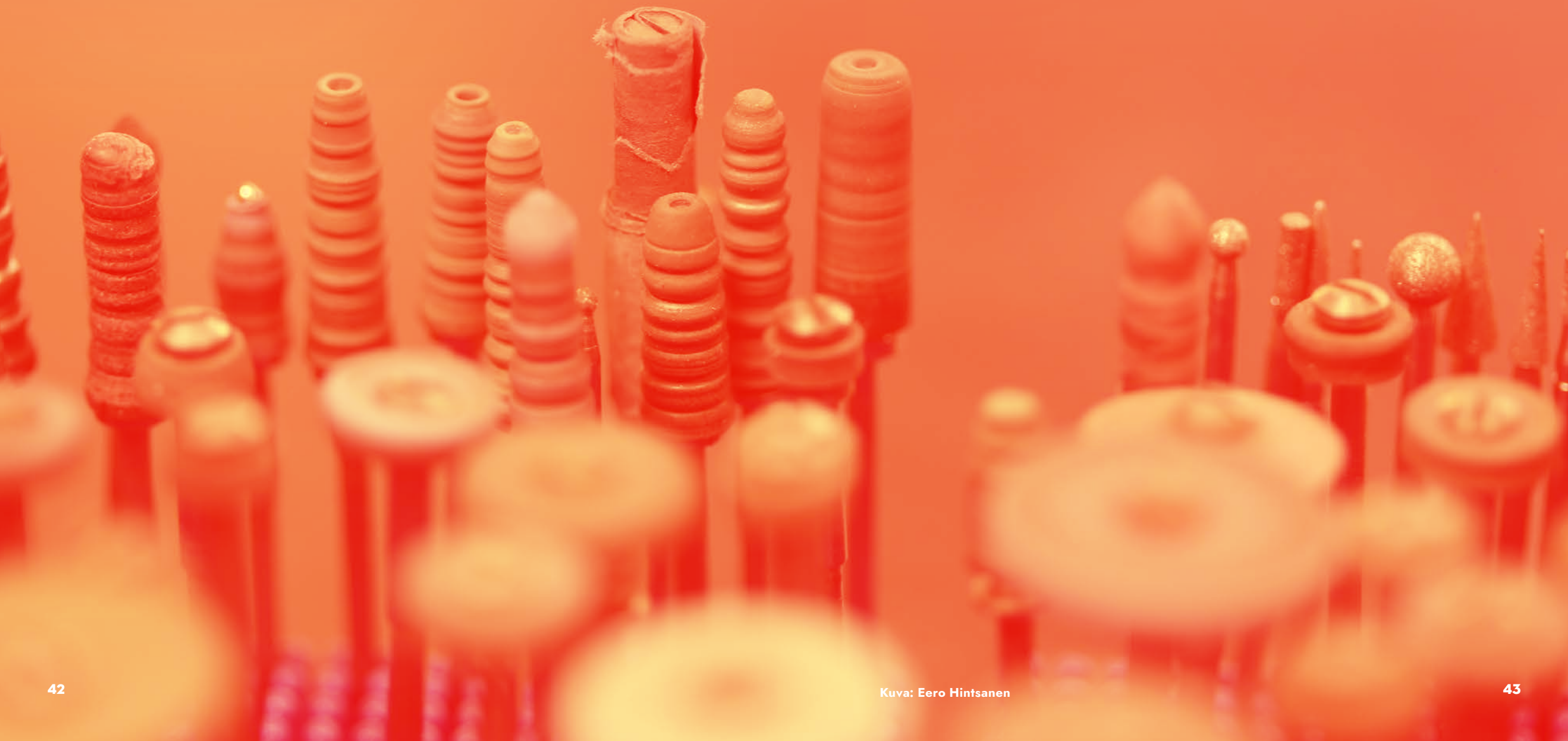
Hepolamminkatu 10, 33720 Tampere

www.tredu.fi

Oppilaitoksessamme, Tampereen seudun ammattiopistossa on annettu koru- ja metallituotevalmistuksen opetusta v. 90 asti. Alkuvuosina käytimme useita materiaaleja kuten nahkaa, lasia, hioimme kiviä tms. Opetamme monipuolisesti korualan ja metallituotteiden valmistusta yhdistäen eri materiaaleja. Puhtaasti kultasepän alalle emme kouluta, vaan haluamme antaa monipuolisemman osaamisen eri metallien työstöstä. Pääasiallisia materiaaleja ovat kuparimetallit, hopea ja teräkset. Valmistamme esineitä/ koruja levytyötekniikoilla, alipainevalulla/hiekkavalulla, pakottamalla ja emaloimalla. Meillä on myös jonkin verran hitsaustekniikoita ja konekaiverrusta, sekä alan erityistekniikoiden opiskelua. Opiskelijoille laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämisen suunnitelma, johon sisältyy pakollisia, sekä valinnaisia tutkinnon osia. Oppilaitokseemme otetaan opiskelijoiksi sekä ylioppilaita että peruskoulun käyneitä tai toisen ammatillisen tutkinnon suorittaneita.

(Kivistö-Rahnasto, R. Henkilökohtainen tiedonanto 2021.)

AMMATTIKORKEAKOULUT

Saimaan ammattikorkeakoulu (nyk. LAB
ammattikorkeakoulu)
From series: "I Live In This Language" kaulakoru
Materiaalit: kupari, puuvilla
Tekijä: Jussi Järvinen, 2016

LAB ammattikorkeakoulu

Kuvataiteen koulutusohjelma, kuvataiteilija AMK

Skinnarilan kampus
Yliopistonkatu 36, 53851 Lappeenranta
www.lab.fi

LAB-ammattikorkeakoulun Muotoiluinstituutin kuvataiteen koulutusohjelmasta tutkintonimikkeellä kuvataiteilija (AMK). Tutkinnon laajuus on 4 vuotta eli 240 opintopistettä, josta harjoittelun osuus on 30 opintopistettä. Kuvataiteen koulutusohjelmassa Lappeenrannassa voi opiskella maalausta, taide-grafiikkaa, kuvanveistoa, valokuvausta ja korutaidetta.

Ensimmäisen vuoden aikana opiskellaan eri taiteenaloja monipuolisesti, jonka jälkeen hakeudutaan pääaineeseen tai halutessaan opiskelija voi myös koota henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelman oppiaineet eri taiteenlajeista.

Opiskelijalla tulisi olla intohimo taiteen tekemiseen. Kuvataiteilijalta odotetaan että hän luo näkyväksi erilaisia ajankohtaisia aiheita, ja osallistuu näin taiteellaan yhteiskunnalliseen vuoropuheluun. Korutaiteessa painotetaan ilmaisua ja kokeilevuutta unohtamatta vanhoja menetelmiä ja materiaaleja. (Mustonen, E. Henkilökohtainen tiedonanto 2021.)

Savonia Ammattikorkeakoulu
Julia Pirkkalainen
 "Väylä"
 Koruehdotus Saurum Oy:lle

Savonia-ammattikorkeakoulu

Koru- ja jalometallimuotoilu, muotoilija AMK

Savonia-ammattikorkeakoulu, Savonia Muotoilu **PL 6** **Microkatu 1, 70210 KUOPIO**

Savonia Muotoilu vastaa muotoilija (AMK) tutkintoon johtavasta kulttuurialan koulutuksesta Savonia-ammattikorkeakoulussa. Koulutusohjelman laajuus on 240 opintopistettä ja opinnot kestävät 4 vuotta. Muotoilun koulutusohjelmaan otetaan vuosittain opiskelemaan 54 opiskelijaa päivätoteutukseen ja 26 opiskelijaa monimuotototeutukseen. He voivat painottaa opintojaan palvelumuotoilun, sisustusarkkitehtuurin ja tuotemuotoilun (korumuotoilu, muoti ja teollinen muotoilu) opintoihin. Tutkinto rakentuu perusopinnoista, ammatillisista opinnoista, syventävistä opinnoista ja valittavista opinnoista. Lisäksi opintoihin kuuluvat opinnäytetyö (15 op) ja työharjoittelu (30 op).

Savonia Muotoilun koru- ja jalometallimuotoilun koulutus antaa tiedot ja taidot työskennellä korualan suunnitteluun ja valmistukseen liittyvissä työtehtävissä. Koulutusta toteutetaan tiiviissä yhteistyössä muodin opintokokonaisuuksien kanssa. Koulutuksen painopiste on uniikki-, piensarja- ja teolliseen tuotantoon soveltuvien korujen suunnittelu- ja valmistusprosesseissa. Koulutuksen keskiössä ovat perinteiset kultasepän tekniikat ja materiaalit, mutta merkittävä osa koulutusta ovat myös 3D-mallinnukseen ja -tulostukseen sekä cnc-jyrsintään pohjautuva korujen suunnittelu- ja valmistusmenetelmät. Opintojen aikana opiskelijat pääsevät työskentelemään merkittävien suomalaisten korualan yritysten kanssa yhteistyöprojekteissa, joissa kehitetään muuan muassa korubrändikonsepteja ja korumallistoja tulevaisuuslähtöisesti. Koulutuksen aikana on myös mahdollista kehittää omaa korualan liiketoimintaideaa ja päästä kokeilemaan yrittäjänä toimimista Business Centerin Pohjois-Savon palvelujen ja toimintojen kautta. Koulutuksen aikana on mahdollista hakeutua opiskelijavaihtoon ulkomaille Savonia Muotoilun yhteistyökorkeakouluihin.

Savonia Muotoilun koru- ja jalometallimuotoilijat työllistyvät korualan yrityksiin korujen valmistus, 3d mallinnus ja tuotekehitykseen liittyviin työtehtäviin. Osa valmistuneista ryhtyy toimimaan yrittäjinä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana.

(Nylund, R. Henkilökohtainen tiedonanto 2021.)

OPPISOPIMUS

Oppisopimus-opiskelussa työnantaja kouluttaa työntekijän ja tekee hänen kanssaan määräaikaisen työsopimuksen. Oppisopimuksella voi suorittaa minkä tahansa toisen asteen ammatillisen tutkinnon ja sen voi suorittaa myös monessa eri yrityksessä. Oppisopimustutkinto suoritetaan oppilaitosyhteistyössä. Suoritettu tutkinto vastaa perustutkintoa ja siitä saa vastaavan jatko-opintokelpoisuuden. Oppisopimuksella kouluttaudut työtä tehden ja saat sovitun palkan. Sitä voi myös hyödyntää lisäkoulutukseen ja yksittäisten tutkinnonosien suorittaminen on mahdollista.¹⁵

ERIKOISMYYJÄKOULUTUS

Kelloseppäkoulu järjestää kello- ja jalometallialan erikoismyyjäkursseja. Tavoitteena on antaa valmiudet työskennellä kello- ja jalometallialan vähittäisliikkeiden vaativissa myyntitehtävissä ja pääpaino on alan tuotetuntemuksessa. Oppiaineita ovat esimerkiksi: jalokivet ja niiden myynti, jalometallit ja kultasepäntyön alkeet, asiakaspalvelu, markkinointi ja myynti, visuaalinen markkinointi, somistus, paketointi jne. Erikoismyyjäkurssi kestää 18 viikkoa, josta 11 viikkoa opiskellaan teoria-aineita koulussa. Työharjoittelua on 7 viikkoa ja se suoritetaan kahdessa osassa (3 ja 4 viikkoa) alan vähittäisliikkeissä.¹⁶

JOHTOPÄÄTÖKSET

Kartoituksessa ilmenee, että jalometalli- ja korualan toisen asteen koulutusta annetaan eri puolilla maata ja monin eri painotuksin. Varsinaiset jatko-opintomahdollisuudet päättyvät kahteen hyvin eri tyyliiseen ammattikorkeakouluun, Savonia-ammattikorkeakoulun korumuotoilun ja Lab-ammattikorkeakoulun kuvataiteen opintoihin, joista jälkimmäinen ei kuitenkaan varsinaisesti kouluta osaajia suoraan korualalle, vaan pikemmin kouluttaa itsenäisiä kuvataiteilijoita. Ammattitutkinnot osaltaan toimivat perustutkinnon jatkopolkuna, toisaalta erikoisammattitutkintoja järjestetään hyvin harvoin, alle kymmenen vuoden välein, joten siinäkään mielessä ei voida puhua toimivasta korualan koulupolusta. Kun puhutaan ammattialasta, jossa substanssiosaaminen liittyy kädentaitoihin, materiaalin- ja tekniikoiden tuntemukseen, visuaalisuuteen, taiteeseen, muotoiluun, alan kulttuurin tuntemukseen, ammattikemiaan sekä gemmologiaan, 3D mallintamiseen jne. ei ole vaikea ymmärtää, ettei alle kolmen vuoden opinnoilla voi oppia ja sisäistää sitä kokonaisvaltaista alan tuntemusta, jota alalla toimiva ammattilainen tarvitsee. Koulutettu korualan osaaja ymmärtää myös puettavuuden, korujen käytön asettamat vaatimukset sekä ymmärtää materiaalien aineenvahvuuden sanelemat ehdot. Koulupolkuja on monenlaisia ja ammattiala tarvitsee eri taitojen monipuolisia osaajia. Mutta jos koulupolku ei ole toimiva, eikä suoria ja tarpeellisia jatko-opiskelupolkuja ole riittävästi, niin alan osaamistaso väistämättä heikkenee. Alan yleinen osaamistaso on silloin riippuvainen alan yksittäisten toimijoiden itsenäisestä kiinnostuksesta kehittää taitojaan ilman varsinaista ohjausta tai koulutusta.

Alalla on myös osa-alueita, joita ei opeteta juuri lainkaan, kuten hopeasepän tekniikat* ja toisaalta nykYTEKNOLOGIOIDEN mahdollisuudet korujen käyttötärpeiden lisääjinä, kuten "mitattavaan minään" ja lääketieteeseen liittyvät mahdollisuudet. Näistä "mitattavaan minään" liittyvä hyvä esimerkki on maailmankin mainetta niittänyt Oura-hyvinvointisormus¹⁷, joka mittaa tarkasti unta, aktiivisuutta ja palautumista. Tässä esimerkissä yhdistyy muotoiluosaaminen, käyttäjälähtöinen suunnitteluosaaminen, materiaalituntemus sekä insinööritaidon osaaminen, puhumattakaan niistä liiketaloudellisista mahdollisuuksista, joita onnistunut kehitystyö on tuonut tullessaan.

Suomessa ei tällä hetkellä ole tahoja, jotka valvoisi tämänkaltaisten erikoisalojen koulutusta, eikä myöskään ketään, joka koordinoi koulutuksen säilymistä ja kehittymistä teollisuutta ja yhteiskuntaa palvelevaksi tai tässä tapauksessa myös korualan kulttuuria ylläpitäväksi. Koruala ei varmastikaan ole ainoa erikoisala, joka tarvitsisi tarkastelua koordinoitusti. Etenkin kulttuurialojen koulutusten osalta tilanne vaatisi toimenpiteitä, sillä kulttuuri ja taide ovat yhteiskunnan voimavara, jonka tärkeyttä ei voi todentaa pelkinä euroina tai tarkastelemalla työllisyystilastoja.

Korualalla koulutuksen tilanne on heterogeeninen ja yhteistyö oppilaitosten välillä on harvinaista, joka resurssien puutteen vuoksi on hyvinkin ymmärrettävää. Tarvittaisiin enemmän resursseja, yhteistyötä ja dialogia. Dialoginen toimintatapa olisi alan kehittymisen kannalta keskeistä. Kaikkien ei tarvitse osata kaikkea ja ala tarvitsee erilaisia osaajia ja kädentaitojen merkitys yhdistettynä nykuteknologiaan, taiteelliseen ilmaisuun ja/tai muotoiluun on tulevaisuudessakin tarpeellinen taito. Olisi myös tärkeää, ettei päästetä täällä syntyneitä merkittävää osaamista ja korualan kulttuuria valumaan pois käsistämme, niin kuin uhkaa käydä jo hopeasepäntyön taidon kohdalla. Hopeasepäntyön taitajat on tällä hetkellä laskettavissa yhden käden sormin. Hyvätasoisien korualan koulutuksen ja tradition nostaminen takaisin samaan tasoon on lähes mahdotonta, jos se päästetään välillä rapistumaan. Jos nykyisen kaltainen tilanne korualan koulutuksessa jatkuu, Suomesta katoaa sellaista alan syvää tuntemusta, huippukäsityö-, muotoilu- ja taideosaamista, johon oltiin päästy pitkän kehittämistyön tuloksena. Kulttuurialoille koulutettavien määrää ei voida ehdotuksen Tasapainoiseen työllisyyskehitykseen 2025¹⁸ mukaan lisätä, mutta voidaanko opiskelijoiden osaamistasoa tavoitteellisesti parantaa, korualan koulupolkua vahvistaa ja koulutusresursseja lisätä ja/tai koulutuksen osaamista yhdistää?

Korut ovat osa ihmisyyttä ja identiteettiä, eikä korujen suhteen näy mitään merkkejä niiden käytön tai tarpeen hiipumisesta. Suomi on ollut kansainvälisesti tunnettu korualan hyvästä koulutuksesta ja huippuammattilaisistaan ja näiden ammattilaisten pienen mittakaavan suunnittelu- ja tekniikkaosaamista on hyödynnetty myös muilla aloilla. Alan koulutustaso on ollut Euroopan mittakaavassa huippuluokkaa ja pohjoismaissa ainutlaatuista. Tätä perinnettä täytyisi jatkaa ja kunnioittaa!

*hopeasepäntekniikat eivät viittaa itse hopea-materiaaliin, vaan käsitteenä viittaa corpus-hopean eli isompien tuotteiden valmistustekniikoihin, kuten vasarointitekniikoihin. Näiden tekemiseen käytettävät tekniikat poikkeavat joiltain osin pienempien tuotteiden tekemisessä käytettäviin tekniikoihin. Esimerkkinä kirkkohopeiden valmistus.

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

1. Perustetaan pienille kulttuurin erikoisaloille koulutuskoordinaattorin toimi, joka toimisi Opetushallituksen tai Opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuudessa. Pienet erikoisalot ovat koulutuksen kustannusten vuoksi leikkausuhan alla, eivätkä alueellisesti ja paikallisesti toimivat oppilaitokset pysty kantamaan vastuuta koulutuksen valtakunnallisesta roolista.
  2. Kootaan työelämäneuvottelukunta, joka välittää koulutusorganisaatioille, koulutuskoordinaattorille, alan järjestöille ja päättäjille tietoa alan tarpeista ja tilanteesta.
  3. Yhteistyön ja dialogisuuden lisääminen alan oppilaitosten ja toimijoiden kesken. Yhteistyön lisäämisen kautta kehitetään uudenlainen toimintamalli, esimerkiksi verkostomalli, hybridimalli tai vastaava, jossa keskitetysti eri oppilaitokset antaisivat tietyn osaamisalueen opetusta alkeista mestaritasoon.
  4. Kartoitetaan mahdollisuus erityiseen, erilliseen oppilaitokseen, jossa korualan koulupolku toteutuisi saman oppilaitoksen sisällä vrt. Poliisiammattikorkeakoulu
  5. Vahvistetaan korualan koulupolkua, niin että tavoitteellinen ja pitkäjänteinen opiskelu on eri koulutusasteelta toiselle mahdollinen.
  6. Suomen Kultaseppien liiton ja Ornamon roolien täsmentäminen koulutusten tiedon kerääjinä ja – tuottajina.
-

KIITOKSET

Kiitos kaikille oppilaitoksille, opettajille, ilman teitä tätä kartoitusta ei olisi syntynyt. Kiitos myös teille kaikille yksittäisille ystäville, asiantuntijoille ja kollegoille, joiden kanssa olen saanut jakaa ajatuksia. Kiitos Suomen koru- ja kellomuseo, Ornamo, Suomen kultaseppien liitto, Taku ry, OAJ, Opetushallitus, Korutaideyhdistys sekä kultaseppämestari, FGA Esko Timonen, kultaseppämestari, TaM Eero Hintsanen ja korumuotoilija, TaM Kirsti Doukas -teette kaikki merkittävää työtä kulttuurialojen säilymisen eteen. Erityinen kiitos Taiteen edistämiskeskus, joka on mahdollistanut kahden kartoituksen tekemisen ja tukenut tarpeen tullen.

LÄHDELUETTELO

- ¹ Tasapainoiseen työllisyyskehitykseen 2025. Ehdotus koulutustarjonnan tavoitteiksi vuodelle 2016 Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2011:16. Viitattu 24.9.2021 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75475/tr16.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- ² Käsityöläisten ammattikuntalaitos, Susanna Eskola. Viitattu 20.04.2017 <http://www.kellomuseo.fi/kasityolaisuus.swf>
- ³ Opetus- ja kulttuuriministeriö. Suomen koulutusjärjestelmä. Viitattu 24.9.2021 <https://minedu.fi/koulutusjarjestelma>
- ⁴ Opetus- ja kulttuuriministeriö. Suomen koulutusjärjestelmä. Viitattu 24.9.2021 <https://minedu.fi/koulutusjarjestelma>
- ⁵ Opetushallitus. Tutkintojen viitekehykset. Viitattu 24.9.2021 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tutkintojen-viitekehykset>
- ⁶ Opetushallitus. Tutkintojen viitekehykset. Viitattu 24.9.2021 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tutkintojen-viitekehykset>
- ⁷ Lampinen, O. 2000. Suomen koulutusjärjestelmän kehitys. Gaudeamus, Helsinki
- ⁸ Opetus- ja kulttuuriministeriö. Ammatillisen koulutuksen reformi. Viitattu 24.9.2021 <https://minedu.fi/amisreformi>
- ⁹ Opetushallitus. Uudistettavat tutkinnon perusteet. Viitattu 24.9.2021 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/uudistettavat-tutkinnon-perusteet>
- ¹⁰ Opetus- ja kulttuuriministeriö. Ammatillisen koulutuksen reformi. Viitattu 24.9.2021 <https://minedu.fi/amisreformi>
- ¹¹ E-perusteet. Jalometallialan osaamisala. Viitattu 24.9.2021 <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/6372421/reformi/sisalto/6628633>
- ¹² Raseko. Erikoistuminen taideteollisuusosalalla, koruja hopeasta – tutkinnon osa. Viitattu 24.9.2021 <https://www.raseko.fi/erikoistuminen-taideteollisuusosalalla-koruja-hopeasta-tutkinnon-osa/>
- ¹³ E-perusteet. Jalometallialan erikoisammattitutkinto. Viitattu 24.9.2021 <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/1342481/naytto/rakenne>
- ¹⁴ E-perusteet. Jalometallialan erikoisammattitutkinto. Viitattu 24.9.2021 <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/1342481/naytto/rakenne>
- ¹⁵ Oppisopimus. Mikä on oppisopimus? Viitattu 24.9.2021 <https://www.oppisopimus.fi/opiskelijalle/oppisopimuskoulutus/>
- ¹⁶ Kelloseppäkoulu. Erikoismyyjäkoulutus. Viitattu 24.9.2021 <https://www.kelloseppakoulu.fi/erikoismyyja.html>
- ¹⁷ Oura. Viitattu 24.9.2021 <https://ouraring.com/>
- ¹⁸ Tasapainoiseen työllisyyskehitykseen 2025. Ehdotus koulutustarjonnan tavoitteiksi vuodelle 2016 Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2011:16. Viitattu 24.9.2021 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75475/tr16.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

